

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Ledöje ~ Smörum
historisk forening og arkiv

Nr. 2 1979

EFTERÅRSTUR TIL FREDERIKSBERG

LØRDAG DEN 29. SEPTEMBER.

Turen starter fra Søgerskolen kl. 8.30 pr.

Vi indbyder hermed til en bustur til Frederiksberg. Vi kører først til Frederiksberg Slot, hvor major Andreasen fra Hærens Officersskole vil vise os kirken og slottet, som ellers ikke er tilgængeligt for besøgende.

Derfra spadserer vi gennem Søndermarken med statuer af bl.a. Adam Oehlschläger til Bakkehus-museet. Der vil blive rundvisning i huset, hvor guldaldertidens store kulturpersonligheder Knud Lyne og Kamma Rahbek samlede tidens betydeligste kunstnere.

Derefter vil der i Restaurant Josty blive serveret frokost, der er inkluderet i prisen, drikkevarer dog for egen regning.

Efter frokost vil der være mulighed for at gå tur i Frederiksberg Have og for f.eks. på egen hånd at se Storm P.-museet ved havens indgang og Frederiksberg Kirke, indtil Otto henter os ved Frederiksberg Runddel kl. 15.

Pris for voksne kr. 50 Pris for børn kr. 15

Tilmelding senest den 24. september til:

Else Herrmann	Kirsten Fauk	Lone Brüsch
97 51 96	97 50 63	97 37 32

FOREDRAGSRÆKKEN 1979 - 80

Igen i år indbyder vi til en foredragsrække, som vi synes må tilgodese mange menneskers historiske interesse.

Alle foredragene holdes i Ledøje-Smørum Bibliotek, tirsdage kl. 19.30.

11. september: "Den danske kavalkade" med indledning af filmarkivar ved Danmarks Radio Ole Brage. Kavalkaden er en sammenklipning af nogle af Peter Elfelts filmoptagelser
9. oktober: "Børns egne sange" ved arkivar ved Dansk Folkemindesamling, Svend Nielsen. I titlen hentydes til de sange og remser, som børn igennem tiderne selv har lavet og ikke har lært af voksne.
13. november: "Bønderne og udskiftningen" ved universitetslektor Claus Bjørn. I dette foredrag vil problemerne omkring de store landboreformer i 1700-tallet blive belyst.
8. januar: "Danefæ". Museumsinspektør C.L. Vebæk, Nationalmuseet, vil beskrive de senere års vigtigste fund samt særlige fund fra vores område. Foredraget ledsages af lysbilleder.

12. februar: "Dansk borgbyggeri, fortrinsvis i 1300-tallet". Museumsinspektør Hans Stiesdal, Nationalmuseet, vil i foredraget, der er ledsaget af lysbilleder, komme ind på nye dateringer af danske borge og voldsteder.
11. marts: "På sporet af fortidens kraftkilder" ved Tons Brunés, forfatter til bl.a. bogen med samme titel. Det vil blive en aften præget af utraditionel anskuelse af historieforskning.

Prisen for hele foredragsrækken er 50 kr. pr. pers.
Halv pris for pensionister.

Andre arrangementer:

Fredag den 30. november holder vi hyggeaften med folkedans for alle interesserede.

Fra rejseudvalget:

Vi arbejder ihærdigt på at arrangere en rejse til udlandet til foråret eller til påske. Men da priserne som bekendt er steget stærkt siden sidste tur, synes vi det er meget vigtigt, at vi får det helt rigtige tilbud. Nærmere oplysninger vil komme senere.

L.B.

Lokalhistorisk Arkiv blev oprettet i 1976 af Historisk Forening. Arkivets formålsparagraf er følgende:

Bevarelse af historiske minder ved indsamling, registrering og opbevarelse af billeder, film, lydoptagelser og effekter m.m. samt gøre dette tilgængeligt for historikere og andre interesserede.

Indsamling: Arkivet deltog i en billedindsamling i 1977 foranstaltet af Københavns Amt. Denne storstilede kampagne havde til formål at indsamle og bevare i første række film og fotografier, men også andet, som let går tabt på grund af manglende kendskab til materialets historiske værdi. Men hvad der er vigtigst, indsamlingen foregår også til stadighed, især ved personlig kontakt.

Registrering: Dette arbejde er meget omfattende, men kort fortalt får alle arkivalier et journalnummer, bliver inddelt i 3 grupper: en personlig, en topografisk, og en saglig gruppe, og opført på kartotekskort med så mange oplysninger som muligt. En stor del af arbejdet er netop at indhente oplysninger f.eks. ang. billeder: at få dateret billedet, få navnene på personerne på billedet osv.

Formidling: Arkivet har her i foråret haft en fotoudstilling, bygget op over de emner, som vores materiale belyste grundigst. Desuden vil vi hver gang i medlemsbladet underrette om vores planer og om hvad der foregår på lokalhistorisk arkiv.

I det følgende vil vi fortælle lidt om, hvad arkivet

har og er interesseret i at modtage, samt lidt om de forskellige afleveringsformer.

Gamle billeder: Ledøje-Smørum Lokalhistoriske Arkiv har ca. 300 fotografier og postkort.

Til den personlige gruppe hører portrætter og familie-billeder, og her mangler arkivet virkelig mange billeder af familierne fra gårdene og landsbyerne.

Til den topografiske gruppe hører fotos og postkort af gårde, huse og landskaber. Arkivet har allerede en pæn samling, men mangler stadig mange, og vores ønske er at få en komplet samling af alle kommunens gårde og huse gennem tiderne.

Den saglige gruppe er højst forskelligartet. Der er f.eks. gruppebilleder: dilettant- og andre festbilleder, skolebilleder, sportsbilleder fra gymnastikopvisninger og fodboldkampe. Også billeder af indvielser af bygninger og institutioner hører til denne gruppe, ligesom billeder af gamle busser, automobiler, cykler, hestekøretøjer osv. Desuden billeder af de forskellige håndværk og landbrug: især mangler vi billeder af møllerne og smedjerne og af livet og personerne omkring dem og billeder af landbrugsmaskiner og livet på gårdene. Men et lokalhistorisk arkiv er andet end billeder og de følgende arkivalier har i høj grad arkivets store interesse:

Personlige papirer: alle de dokumenter, som skaber historien om en persons liv og færden, f.eks. alle former for attester, breve, dagbøger, skolepapirer, ansættelsespapirer, næringsbreve, sange og taler.

SMØRUM HERREDS SEGL

Til udsmykning af bagsiden på det hefte, vi udsendte i begyndelsen af dette år, havde vi egentlig tænkt os at bruge et tryk af Smørum Herreds Segl. Vi henvendte os til Rigsarkivet for at få et aftryk af seglet, men dette var i så dårlig stand, at aftryk ikke kunne foretages, derfor har vi desværre kun et fotografi i arkivet. På den fotokopi, der her er gengivet, vil man da også se, at den afsluttende cirkel om seglet er rekonstrueret.

Efter at Lille Herred i 1577 blev optaget i Smørum Herred grænser dette til Køge Bugt, Tune og Sømme Herreder, Ølstykke Herred og Sokkelund Herred. Omkring år 1600 afgav Smørum Herred Rødovre, Hvidovre og Herlev til Sokkelund Herred, som til gengæld måtte aflevere Værløse. De to herreder udgør nu tilsammen Københavns Amt.

Smørum Herredsting blev på reformationstiden holdt i Ejby Lund, men flyttedes senere til Tinghøj, der var det åbne tingsted. For at "hver mand" uhindret kunne have adgang til tinget skulle dette holdes under åben himmel. Endnu senere formodes tinget at være flyttet til Tinghusbakke, hvor tinget er blevet under tag.

Herredsfogeden var leder af tinget, og den første, der kendes med bopæl i Ledøje, er Knud Worm, som var herredsfoged i Ølstykke Herred og fra 1633 tillige i Smørum Herred. Han boede i Ganløse Sogn, men flyttede i 1634

til Lillegården i Ledøje og fik samme år Storgården i fæste. Da denne gårds bygninger var i meget dårlig stand blev disse revet ned og erstattet med en nybygning til Lillegården, hvorefter denne var byens anseligste. Efter Knud Worms død blev gården Krogård, hvilket den var til 1855, da den efter udflytningen til "Øen" blev kaldt Øbakkegården.

Disse oplysninger om Knud Worm, fordi netop han er nævnt i forbindelse med seglet.

Ifølge Rigsarkivet "findes seglet påtrykt et tingsvidne af 5. juni 1648, som var fuldmagt for herredsfogeden i Smørum Herred, Knud Worm og fire lovfaste danmænd ved Kong Frederik d. 3's hyldning den 6. juli 1648". Desuden kendes seglet fra en lignende fuldmagt af 9. juli 1655, udstedt i anledning af prins Christians (5) hyldning.

Seglet er efter al sandsynlighed fremstillet i anledning af Frederik d. 3's hyldning.

Kilder: Thorkild Gravlund: Herredsbogen.

J.P. Jørgensen: Historiske optegnelser om
Ledøje Sogn.

L.B.

Rigsdagsmand Niels Andersen, "Gammeldamsgård", Smørum-
nedre, valgt til Folketinget i 1858.

af N.O.Riis-Nielsen.

Ved Grundlovens vedtagelse i 1849 blev der adgang for
bønderne til at vælge deres egne repræsentanter i Rigs-
dagen. At dette nye optog bønderne meget, er forståe-
ligt, men at de også dengang som jævne bønder kunne ud-
trykke sig både i skrift og tale, vil sikkert overraske
mange i dag.

Jeg har her en samling afskrifter af gamle breve og no-
tater fra årene 1848 til 1867. Alt sammen stammer fra
Niels Andersens korrespondance, og det giver et godt
indtryk af den tidsperiodes udtryksmåde, meget smuk og
stærkt præget af deres religiøse indstilling og den
højtidelighed, hvormed bønderne opfattede deres nye
rettigheder som deltagere i landets styrelse.

I 1848 forberedte man sig overalt på valg til den grund-
lov, som man vidste ville komme, men som endnu ikke var
vedtaget. Også her i Smørum rørte man på sig, og Niels
Andersen, som da var sognefoged, arrangerede sammen-
komsterne, der kun kunne tillades efter ansøgning til
hr. Justitsråd Normann.

Et eksempel:

Til Velbårne Hr. Justitsråd, Birkedommer
Normann, Ridder af Dannebrog.

Gårdmændene af Smørumovre beder Hr. Justitsråd Normann
om Tilladelse til at holde en Sammenkomst med Musik og

Dands, Aftenerne d. 8. og 9. Marts d.a. hos Gårdmand Jens Jensen i Smørumovre, imod at Mændene ville være ansvarlige for, at ingen Klammeri, Slagsmål eller Uorden i nogen Maade af dem skal blive begået.

Smørumnedre d. 2. Marts 1848

Niels Andersen

Sognefoged.

Også den gang har man øjensynligt haft lokale "læderjakker". Tilladelsen blev givet, og at mødet også har haft et politisk sigte, fremgår af følgende notat til en tale, Niels Andersen holdt, og hvori han stærkt anbefalede gårdejer Morten Hansen, Hove, som "folketingskandidat".

Højtagtede Forsamling.

Naar jeg til D'Herrer og Standsfæller anbefaler til Valg den velagtede Gaardejer Morten Hansen, Hove, da sker dette efter nøje Overlæg med min Samvittighed. Jeg har fundet det rigtigt og samstemmende med alle danske Mænd, at enkelte af Bondestanden burde have deres Plads paa Rigsdagen, thi det er en Trøst for os at vide at have Mænd af vor egen Midte der, hvor saa mange vigtige Sager skal afgøres. Men det er en langt større Trøst -Ja jeg tør sige en hellig Glæde, naar vi i disse haver Mænd, der ej vil vor Stands Opkomst paa nogen anden Stands Bekostning, men gennemtrængt af en hellig Iver og redelig Villie, med al sin Kraft og Fylde, vil virke med Ret for alle og Uret for ingen.

At Morten Hansen fra Hove er en af disse Sjældenheder,

som findes iblandt Bondestanden, der vil komme i Betragtning ved slige Valg, og besidder de allerede antydede herlige Egenskaber, tør jeg forsikre.

Jeg har i de sidste Aaringer nøje lært at kende Morten Hansen, og jeg kan sige, han har vundet ikke alene min, men enhver af sine Medborgeres Højagtelse og Beundring, thi saa jeg ham i Aftenskolen eller ved eget Studium i Hjemmet, i Offentligheden eller privat, da maatte det vække enhver Beundring med hvad Ydmyghed, Grundighed og Kjærlighed og tillige med hvad Indsigt, Dygtighed og Selvstændighed han har behandlet Sager af megen Vigtighed.

Saa jeg ham iblandt de højere Stænder, da var han den samme som naar jeg saa ham i Armodens Hytte, hvor han med et kjærligt Hjerte og et ydmygt Sind hjalp med Raad og Daad. Hans hele Gjærning er bygget op paa en saa herlig Religion som Grundpille og med Uegennytte i Almenvellets Anliggender som Maal.

Det er mit Ønske, at han maa finde Styrke til at gaa sejrrig ud af Kampen, hvis D'Herrer og Standsfæller kaarer ham til Rigsdagsmand, og hermed vil jeg anbefale Morten Hansen paa det bedste.

Jeg ved ikke, om Morten Hansen blev valgt, men jeg ved, at Niels Andersen blev valgt i 1858 og var meget aktiv trods sygdom indtil sin død som 52-årig i 1867.

At han var en meget aktiv mand, gav sig bl.a. udslag i, at han sammen med sin broder, Lars Nielsen, Kildebakkegård, og vennen, Frands Nielsen, Boesagergård, oprette-

de og i mange år ledede frivillig aftenskole for byens ungdom.

Fra den tid har jeg en sang, han har skrevet:

Mel.: "Joseph i Fangenskab".

En Hyldest til Smørumnedre.

En ringe by, oh vandrer, du opdager,
imellem tvende bakker er den lagt,
Bybakken nord for den du ser fremrage
og hist mod øst et Hesselbjerg er sat.
Mod syd du ser den Grydebakke store,
hvor solens stråler strømmer til den ned,
og fluks til vest en blomsterdal dig more,
dens navn er Gammeldam og Tyssens bæk.

I denne by, der er ej herresæde,
men I og Du enhver tiltales med.
Den ringe som den rige føler glæde,
i hjertets stille bramfri kærlighed.
Der piger findes - rød og hvid tillige
og karle findes med - med samme glans.
En rus ved støvnemøde du ej lide,
hvor uskyld bredest i den indre sans.

Om udi byens korerige vange,
og end de steder der, du træffer på,
som ligger spredt ved Huledal og Skoven
ved skellet Hassesø og Gammel Rå,
da mærker Du dig nu ved byens grænser
og tænker Du, at nu er alt forbi,
da er dit hjerte stille for din længsel,
som søger fred i kærlighedens id.

NB. Melodien "Der er et land...." kan også bruges.

Gid vej og broen som vi bygged bære
velsignelse til byen gid de være
et bånd som sammenslynger os alle store og små
ja, gid de os må minde om stille ej at stå
Gid da nu vej og bro mon stande
stolt og fast som vi se man stande
stolten by.

Den kong Bue, som visen omtaler har det ikke været, muligt at spore i dansk folkemindesamling, og det er muligt at omtalen af kong Bue kun har eksisteret i Hove.

Gravhøjen har ikke været gravet ud i nyere tid og en gammel overlevering fortæller, at engang påbegyndte man en udgravning i højens nordre side, men aldrig så snart var man begyndt udgravningen før der opstod kvægpest på Buehøjgård. Det skabte frygt og man opgav udgravningen og fra da af var højen omgivet af en forbandelse der ville ramme dem, der gravede højen ud. Den har således fået lov at ligge urørt i nyere tid.

Hvad kan gravhøjen indeholde ? Det er ret spændende for den gamle overlevering siger, at kong Bue er begravet på en hest af guld.

Hvem var den kong Bue, som visen omtaler. Det har måske været en stor høvding, da gravhøjen kan være en høvdingegrav fra bronzealderen. Den eneste kilde, der omtaler en person ved navn Bue, er Saxo:

Da Odins søn Balder var blevet dræbt af Hød, var Odin så nedtrykt, at han opsøgte en spåmand for at vide hvem, der ville hævne Balders død.

Spåmanden forudsagde, at Odins ufødte søn med den rutherske kongedatter Rind, ville hævne Balder.

Odin opsøgte nu den rutherske konge og anholdte om Rinds hånd, hun fandt dog ikke behag i ham og afviste ham. Odin prøvede i forskellige forklædninger at takkes Rind, men hun fandt stadig ikke behag i ham. Fjerde gang kom Odin forklædt som en gammel kvinde og fik nu adgang til kvindehuset, hvor han en nat tiltvang sig adgang til Rinds sengeleje. Saxo fortæller at Odin og den rutherske konge stadig var gode venner da Odin forlod ham.

Mange år senere hørte Odin om en dygtig kriger ved navn Bue, som var den søn han havde avlet med Rind hin nat. Odin sendte nu bud efter Bue og bød ham hævne sin broder Balder. Det kom til et slag mellem Hød's og Bue's hære, hvor Bue dræbte Hød. Han kom ikke til at glæde sig længe over dette, da han selv blev hårdt såret under slaget. Bue's krigere bar ham hjem, men inden aften døde han. Der blev holdt en stor ligfærd og hans krigere byggede en stor gravhøj over ham, for at så prægtig en høvding ikke så hurtigt skulle glemmes. Saxo skriver at hæren slæbte mange sten til Bue's høj.

Er det Odins søn med Rind eller en anden høvding fra den tid Saxo beskriver, der er begravet i højen? Det får vi nok ikke at vide forløbig, men muligheden for at finde nogle spændende spor fra den tid er sandsynlig og måske er kong Bue's guldhest i højen endnu.

ifg. Nationalmuseet har højen nr. Smørum sb. 32 og er fredlyst.

Rita Holm

FORENINGENS BESTYRELSE:

Formand	Lone Brüsç	(02) 97 37 32
Næstformand	Vilh. Nielsen	(03) 16 90 12
Kasserer	Erik Petersen	(02) 65 25 79
	Karen Strand	(02) 97 38 17
	Else Herrmann	(02) 97 51 96
	Inge-Lis Nielsen	(02) 97 66 53
	Anne Marie Kyed Pedersen	(02) 65 75 05

ARKIVET:

Adresse. Smørumvej 30

Arkivet har åbent den 1. torsdag i hver måned
kl. 19.30 - 21.30 og efter aftale.

Arkivarer:	Anne Marie Kyed Pedersen	(02) 65 75 05
	Kirsten Fauk	(02) 97 50 63

KONTINGENT 1979: 40 kr. Pensionister halv pris.

Dette blad udgives af
Ledøje-Smørum historiske forening.

Foreningens bomærke er tegnet af Bent Eggert.

